

lek. wet. Remigiusz Cichoń

specjalista chorób psów i kotów, biegły sądowy, behaviorysta, członek ESAVS, Przychodnia Weterynaryjna DOG w Skarżysku-Kamiennej

Zachowanie kotów

Koty są najstarszymi zwierzętami towarzyszącymi człowiekowi. Wybrały sobie nas, ponieważ wśród ludzkich osad znajdowały odpady, które przyciągały duże ilości gryzoni. Do dnia dzisiejszego koty tylko w nieznacznym stopniu podporządkowały się człowiekowi. Pozostają z nami tylko dlatego, że... jest im z tym wygodnie. W zasadzie behavioryzm kotów można zawrzeć w dwóch słowach: wygoda i niewygoda. Jeżeli my – ludzie – przyczyniamy się do ich niewygody, to albo mamy problemy z ich zachowaniem, albo one nas opuszczają. Trzeba pamiętać, że w relacji z człowiekiem panem jest kot, a człowiek – tylko jego właścicielem. Rozpatrując różnorodne problemy, szukając przyczyn i ustalając programy zaradcze, należy rozpocząć od wnikliwej analizy zachowań człowieka przebywającego w bezpośrednim środowisku kota oraz pamiętać, że każdy koci osobnik jest indywidualistą. To najczęściej nasze ludzkie zachowania są przyczyną takich problemów, jak np. pozostawianie kocich odchodów w nieprzeznaczonych do tego celu miejscach, niszczenie przedmiotów itd.

Aby zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia problemów z kotem, należy już od pierwszej wizyty w gabinecie weterynaryjnym prowadzić profilaktykę kocich zachowań poprzez wstępną edukację właściciela, ukierunkowując go prawidłowo w zakresie odrębności zachowań kocich i ludzkich oraz spowodować spełnienie przez właściciela szeregu warunków od pierwszych dni pobytu zwierzęcia w domu. Przygotowania takie należy rozpocząć od dostosowania mieszkania do przyjęcia kota. Należy usunąć niebezpieczne przedmioty, ustalić od początku dostępność pomieszczeń, dostosować wyposażenie oraz sprawić, by jedzenie przeznaczony dla ludzi było niedostępny dla kota. Ponadto należy umieścić kuwetę w miejscu zapewniającym kotu intymność. Bar-

dzo istotnymi warunkami koniecznymi do zaspokojenia spokoju psychicznego kota są: zachowania międzyludzkie, głośne urządzenia gospodarstwa domowego, inne zwierzęta, istotne zmiany w mieszkaniu wprowadzane przez człowieka, a także odejście lub przybycie nowego człowieka bądź zwierzęcia. Wiele z tych sytuacji jest lekceważonych przez właścicieli, co powoduje powstawanie problemów. Często właściciele zgłaszają chęć kastracji kota, ponieważ mają problemy dotyczące oddawania odchodów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, nie zwracając uwagi na to, że mogą to być informacje przekazywane przez kota w sposób dla niego czytelny, świadczące o problemie psychicznym zwierzęcia. Należy

przeprowadzić wnikliwy wywiad uwzględniający wyżej wymienione czynniki i jeżeli jest to możliwe, starać się rozwiązać problem

poprzez modyfikację środowiska. Bardzo ważne jest, aby kształtowanie środowiska kota odbywało się z uwzględnieniem jego naturalnych potrzeb, takich jak: zabawa – instynkt łowczy (kocięta – zdobywanie wiedzy i umiejętności potrzebnych w dorosłym życiu, koty dorosłe – doskonalenie umiejętności łowczych i zachowawczych).

NUDA

Jest jednym z najpoważniejszych problemów kotów, które nie wychodzą na podwórko. Konsekwencje nudy są poważne i można je podzielić na trzy grupy:

- 1) somatyczne,
- 2) psychofizyczne,
- 3) zniszczenia.

Zapobiegać nudzie możemy poprzez odpowiednie kształtowanie środowiska kota z uwzględnieniem jego naturalnych potrzeb. Należy uświadomić właścicielowi konieczność walki z kocią nudą. W pierwszej kolejności powinno się unikać form zabaw wzmagających agresywność kota tak, aby człowiek nie był celem zabaw. Należy stymulować ataki bez uszkodze-

nia kogokolwiek, a zabawa kota ma przybrać formę walki z wymagowanym wrogiem. Kocia mama już od pierwszych kroków uczy swoje dzieci, jak należy polować, wobec tego kocięta cały czas swojej aktywności poświęcają na doskonaleniu umiejętności niezbędnych do przetrwania oraz odkrywaniu otaczającego je świata, co sprawia, że nigdy się nie nudzą.

NIEPOŻĄDANA AKTYWNOŚĆ NOCNA

Najczęściej aktywność nocna dotyczy młodych kotów z tendencją do szczytu o świcie i o zmierzchu. Jest to naturalne przystosowanie do polowania we względnej ciemności. Terapia polega na:

- dużej ilości zabaw i ćwiczeń w ciągu dnia;
- budzeniu kotów ze skłonnościami do spania w ciągu dnia i namawianiu ich do zabawy;
- poświęcaniu kotu jak najwięcej czasu w ciągu dnia;
- przed pójściem spać zajęcie kota takimi czynnościami, które lubi (np. szczotkowanie);
- ignorowaniu zwierzęcia w czasie niepożądanych sekwencji.

ZNISZCZENIA POWODOWANE PRZEZ KOTY

Są to bardzo częste problemy zgłaszane przez właścicieli. Związane są ze znakowaniem terytorium (norma behawioralna, ale kłopotliwa dla ludzi). Następują one na skutek konkretnych czynności wykonywanych przez koty:

- wcierania wydzieliny gruczołów zapachowych;
- skrobania bądź drapania przedmiotów;
- oddawania moczu lub kału na wybranych powierzchniach.

Przyczyny niepożądanych zanieczyszczeń

Do przyczyn zanieczyszczeń powodowanych przez koty należy zaliczyć:

- niepokój socjalny spowodowany zmianami w środowisku kota;
- zmianę środowiska;

„Najdziwszym ze wszystkich zwierząt był kot. Szedł własną drogą i obojętne mu było, dokąd ona prowadzi” (R. Pikling)

- wykrycie potencjalnego rywala;
- zmianę dotychczasowego trybu życia kota;
- inne czynniki stresogenne (zmiana składu osobowego domowników, nadmierna komunikacja w miejscach pobierania pokarmu, zmiana umiejscowienia kuwety, remont mieszkania itd.).

Terapia

Terapia odbywa się poprzez:

- niespecyficzne zmniejszanie napięcia;
- dążenie do stabilności środowiska;
- zachęcanie do używania słupka do drapania;
- uwzględnianie indywidualnych preferencji;
- unikanie karaniania, krzyku, robienia hałasu;
- „odstraszenie” od przedmiotów niszczone przez kota i nakierowanie na przedmioty bardziej dla niego atrakcyjne.

Metody rozwiązania problemu

Należy określić preferencje kota co do miejsca i powierzchni (czy znajdują się one blisko miejsca odpoczynku, czy są poziome, pochyłe, pionowe, szorstkie, gładkie, czy pokryte materiałem); trzeba uniemożliwić zwierzęciu dostęp do tych miejsc (przez nakrycie powierzchni workami plastikowymi, folią aluminiową lub innym materiałem, który nie wzbudza zainteresowania kota). Metodą prób i błędów należy wybrać jeden lub więcej obiektów do drapania szczególnie interesujących dla kota. Blisko obiektu niepożądanego warto umieścić obiekt, na który przekierujemy zachowania kota. Ponadto dobrze jest odwracać uwagę od drapanego miejsca (np. zabawką). Stosując terapię, musimy uwzględnić zasady komunikacji kotów w środowisku.

KOTY BRUDZĄCE W DOMU

Rozpatrując ten złożony problem, musimy wnikliwie poznać jego przyczyny:

podłoże, sekwencje behawioralne oraz to, czy problem dotyczy wydalania, czy znakowania. Bardzo istotny jest schemat oraz dokładność i sposób prowadzenia wywiadu. Znakowanie jest naturalną formą komunikacji. Należy w pierwszej kolejności wykluczyć podłoże somatyczne, takie jak: zapalenie dróg moczowych, kamica, choroby metaboliczne (np. cukrzyca), zaburzenia neurologiczne oraz choroby układu pokarmowego. Podłoże behawioralne problemu możemy podzielić na: socjalne, relacje kota z człowiekiem oraz relacje kota z innymi zwierzętami. W celu określenia podłoża somatycznego bądź behawioralnego należy przeprowadzić badanie kliniczne, morfologię moczu lub posiew oraz badania dodatkowe (np. krwi, USG, RTG itd.). Terapię behawioralną możemy wspierać lekami w zależności od potrzeb konkretnego problemu. Należy jednak pamiętać, że farmakoterapia niepożądanych zachowań kotów jest wspomaganie ułatwiającym powrót do homeostazy psychicznej kota. Nie może być traktowana jako podstawowa. Należy eliminować czynniki wywołujące nieodpowiednie zachowania.

POWSZECHNIE STOSOWANE LEKI PSYCHOTROPOWE

Leki z grupy benzodiazepin

Alprazolam – tabl. a' 0,25 mg, 0,5 mg, 1 mg oraz 2 mg. Dawkowanie: 0,025-0,2 mg/kg m.c. co 12-24 h (należy rozpocząć od dawki 0,025 mg/kg m.c. co 12-24 h i zwiększać ją o 0,025 mg/kg m.c. aż do dawki maksymalnej w zależności od efektu).

Diazepam – tabl. a' 2,5 mg i 10 mg. Dawkowanie: 0,2-0,4 mg/kg m.c. co 12-24 h (należy rozpocząć od dawki 0,2 mg/kg m.c. co 12-24 h i zwiększać ją o 0,1 mg/kg m.c. aż do dawki maksymalnej w zależności od efektu).

Klonazepam – tabl. a' 0,5, 1 oraz 2 mg. Dawkowanie: 0,025- 0,2 mg/kg m.c.

co 12-24 h (należy rozpocząć od dawki 0,025 mg/kg m.c. co 12-24 h i zwiększać ją o 0,025 mg/kg m.c. aż do dawki maksymalnej w zależności od efektu).

Trójcykliczne leki przeciwdepresyjne

Aminotryptylina – tabl. a' 10 mg, 25 mg, 50 mg, 75 mg, 100 mg oraz 150 mg. Dawkowanie: 0,5-1 mg/kg m.c. co 12-24 h (początkową dawkę należy stosować co 4 tygodnie).

Doksepina – kapsułki a' 10 mg, 25 mg, 50 mg, 75 mg, 100 mg oraz 150 mg. Dawkowanie: 0,5-1 mg/kg m.c. co 12-24 h (początkową dawkę należy stosować co 4 tygodnie).

Klomipramina – tabl. a' 20 mg, 40 mg oraz 80 mg. Dawkowanie: 0,5-1 mg/kg m.c. co 12-24 h (początkową dawkę należy stosować co 4 tygodnie).

Selektywne inhibitory wychwytu zwrotnego serotoniny

Fluoksetyna – kapsułki a' 10 mg, 20 mg oraz 40 mg; tabl. a' 10 mg oraz 20 mg. Dawkowanie: 0,5-1 mg/kg m.c. co 24 h (początkową dawkę należy stosować przez minimum 6-8 tygodni). Pierwszego efektu działania leku możemy się spodziewać po ok. 30 dniach. Do tego czasu lek należy łączyć z lekami z grupy benzodiazepin.

Sertralina – tabl. a' 25 mg, 50 mg oraz 100 mg. Dawkowanie: 0,5-1 mg/kg m.c. co 24 h (początkową dawkę należy stosować przez 6-8 tygodni).

Należy pamiętać, że leki są tylko czynnikiem pomocniczym terapii behawioralnej. □

lek. wet. Remigiusz Cichoń
Przychodnia Weterynaryjna DOG
26-110 Skarżysko-Kamienna,
ul. Żeromskiego 66
e-mail: sp7htj@konto.pl
www.dog.com.pl

ultrasonografy

rentgeny

aparaty EKG

holtery EKG

zadzwoń! 0 516 156 700

www.galeriamedyczna.pl

LYSSETKY®

MIĘDZYNARODOWY SYSTEM IDENTYFIKACJI PSÓW
SZCZEPIONYCH PRZECIWKO WŚCIEKLIŹNIE

na
2008 r.

www.lyssetky.pl

e-mail: biuro@lyssetky.pl

Tel. 091 422 08 00, 0601 75 46 51

